

„Vječni rob“ u habsburškoj i južnoslavenskoj monarhiji ili o tranzicijskom iskustvu Miha Jerinića

*„Sve što imam, sve ti, rode, dajem,
Sve što spjevah, rode, al ne kajem,
Ja sam pjev'o, dok sam momak bio,
I sad pjevam, kad sam ostario,
I pjevat ću, sve do moga groba,
Staru pjesmu, hrvatskoga roba.“*

(Miho Jerinić, *Pjesme vječnog roba*, 1896-1926: 3)

Miho Jerinić (1872. – 1955.), publicist i prvi školovani zubar u Šibeniku, pisao je i objavljivao pjesme i članke u novinama i samostalnim publikacijama s misaonim horizontom na putanji klatna od pravaške misli Ante Starčevića do seljačkog pokreta Stjepana Radića. Nadahnut idealima slobode i republikanizma, emotivno je portretirao povijesnu sudbinu hrvatskoga naroda kao „vječnog roba“ i u staroj habsburškoj i u novoj južnoslavenskoj monarhiji. Njegova djela u stihu i prozi prije i poslije 1918. autentično su ogledalo slobodarskih nada i razočaravajućih kušnji u specifičnom tranzicijskom kontekstu u kojem su nastala.

Miho Jerinić (Ston, 26. lipnja 1872. – Šibenik, 4. listopada 1955.), publicist i prvi školovani zubar u Šibeniku, pisao je i objavljivao pjesme i članke, često pod pseudonimima Starac Mijo i Mihajlo Stagnita, u novinama i samostalnim publikacijama, bilo kao autor ili kao izdavač odnosno urednik. Odrastao je u Stonu i školovao se u Dubrovniku, gdje je 1893. završio klasičnu gimnaziju. Od 1895. do 1913. živio je u Beču, gdje je studirao medicinu i stjecao radno iskustvo kao zubar, pišući u slobodno vrijeme stihove i prozne tekstove. Kasnije se nastanio u Šibeniku, gdje je radio u vlastitoj ordinaciji i školskoj poliklinici. Njegova su djela brojnija od literature o njemu.¹ Iznimna snaga njegova pjesničkog i publicističkog izraza bila je angažirana u službi politike, a prema Stjepanu Sirovici, istraživaču prošlosti šibenskog zdravstva i priređivaču dokumenata, brošura, članaka i rukopisa liječnika šibenskoga područja od druge polovice 19.

¹ Popis djela i literature u: DUGAČKI – HAMERŠAK 2005: 470-471.

do druge polovice 20. stoljeća, Jerinićevo se djelovanje može podijeliti na bečko i šibensko razdoblje.² Bio je temperamentni hrvatski nacionalist koji je, inspiriran uvjerenjem liberalnih nacionalista da svaki narod poput svakog građanina ima pravo na život i razvoj u slobodi³, smatrao da ujedinjena Hrvatska ima pravo na slobodu i neovisnost. Život je proveo u borbi za taj ideal, a počeo je javno djelovati u vremenu u kojem su hrvatske zemlje u sklopu Austro-Ugarske bile podijeljene između austrijske polovice (u kojoj su se nalazile Istra i Jerinićevo zavičajna Dalmacija s Bokom kotorskom i jadranskim otocima) i zemalja ugarske krune (kojima je bila pridružena banska Hrvatska sa Slavonijom i Srijemom kao autonomna pokrajina s obilježjima državnosti, a uz nju i lučki grad Rijeka kao posebno tijelo ugarske krune).

Potkraj 19. stoljeća upravljao je Hrvatskom i Slavonijom ban Dragutin (Károly) grof Khuen Héderváry. Njegova je autokratska politika bila u službi čuvanja dualističke ravnoteže u Austro-Ugarskoj, ali je u to vrijeme došlo do gospodarskih pomaka, npr. prvih koraka turizma, a zabilježen je i kulturni napredak. Zanimljivo je da su i poslovni ljudi i ostali gosti iz Hrvatske 1896. posjetili milenijsku izložbu u Budimpešti u značajnom broju, neovisno o tome što je hrvatski oporbeni tisak sugerirao da tu mađarsku nacionalnu proslavu treba bojkotirati.⁴ Simbolički najvažnije postignuće bilo je svečano otvorenje nove zgrade Hrvatskog narodnog zemaljskog kazališta u Zagrebu 14. listopada 1895. u prisutnosti cara i kralja Franje Josipa I. Tih su dana hrvatski studenti i učenici u znak prosvjeda protiv mađarske prevlasti spalili mađarsku trobojnicu na Jelačićevu trgu u Zagrebu, nakon čega su izvedeni pred sud i izbačeni iz škola i sa zagrebačkog sveučilišta pa su većinom nastavili školovanje u Pragu. Referirajući se na taj događaj, Miho Jerinić na Božić 1895. sastavio je i uredio djelo *Sladke Uspomene i Božićna Jabuka* u obliku razgovorâ nekoliko naraštaja jedne obitelji o spaljivanju mađarske zastave u Zagrebu, hrvatskom patriotizmu i odnosu prema Mađarima. Djelo je objavio 1896. vlastitom nakladom, a otisnuto je u tiskari armenskih redovnika mehitarista u Beču. „Hrvatska je od Ugarske podpuno odijeljena, politički odlučena zemlja; ima svoj vlastiti djelokrug, vlastitu autonomiju; posebni je teritorij, koji ne stoji iza Ugarske, nego uz nju i s njome. Razprave regnikolarnih deputacija od godine 1886. i 1887. izrično su ustanovile da Hrvatska imade svoju zastavu i da za magjarsku zastavu nema ovdje nikakva pravnog temelja“, tumačio je mladi Dalmatinac.⁵

Miho Jerinić, u Borovnici 26. srpnja 1897., napisao je pjesmu „Redivivus“, posvećenu slovenskom pjesniku Simonu Gregorčiču s kojim se dan ranije upoznao

² SIROVICA 2000: 25-27.

³ MCKAY – HILL – BUCKER 1987: 737.

⁴ ŠOKČEVIĆ 2006: 171-190.

⁵ JERINIĆ 1896: 69.

u Narodnom domu u Ljubljani.⁶ Iz Beča je 19. veljače 1899. tugovao zbog prerane smrti posjednika i liječnika dr. Roda Milovčića koji mu je pomogao pri objavljivanju *Sladkih Uspomena i Božićne Jabuke*, a dan ranije preminuo je u Stonu.⁷ U Beču je pod geslom „Sloboda i Nezavisnost“ i uz pravaški pozdrav „Bog i Hrvati“ predložio pravila za hrvatsko političko, gospodarstveno, književno i dobrotvorno društvo „Hrvatska – Croatia“ i 1. siječnja 1903. pokrenuo smotru za politiku, gospodarstvo i književnost Hrvata pod naslovom *Ujedinjena Hrvatska*. „Hrvatska Omladino, koja, Bogu hvala, niesi krenula pameću, da radiš na korist naših najljućih dušmana, koji traže, da nas u hrvatskoj domovini izkorienene, okupi se pod stiegom ‘Slobode i Nezavisnosti’, te borbi za Ujedinjenje svih hrvatskih zemalja u jednu nezavisnu hrvatsku državu, posveti svoje mladenačke sile, a nastoj, da zalutale Hrvate privedeš pravoj stazi“, napisao je urednik u prvom broju smotre.⁸

Ujedinjena Hrvatska zaživjela je u trenutku kad je politički pokret za financijsku samostalnost Hrvatske prerastao u narodni pokret protiv bana Khuena i njegove politike u kontekstu krize dualizma u Austro-Ugarskoj.⁹ U Zaprešiću su oružnici pucali na seljake koji su pokušali skinuti mađarsku trobojnicu sa željezničke postaje. Hrvatski i slovenski zastupnici iz Dalmacije, Istre i Trsta u Carevinskom vijeću u Beču obratili su se javnosti, a u povodu nemira oglasile su se i druge političke stranke i skupine. „O Bože, kad ćeš sjetit se Hrvata“, pisala je *Ujedinjena Hrvatska* 8. lipnja 1903., pitajući se tko je krivac za prolivenu krv u Hrvatskoj.¹⁰ Khuen je napustio bansku stolicu i otišao iz Zagreba, nakon čega se ugasio pokret koji je prisilio vlasti na popuštanje. *Ujedinjena Hrvatska* prerasla je u siječnju 1904. u slobodnu i neovisnu hrvatsku smotru „u hrvatskom izvanokviraskom duhu“. Izdavač i vlasnik Miho Jerinić objasnio je izraz „izvan okvira“ ovako: „Naš cilj je, odnosno svih Hrvata treba da bude, da, ukinuvši svaku svezu sa Mađjarima, sklopimo ponovno novi ugovor sa habsburškom dinastijom, uslied kojega će habsburška dinastija u dogovoru Hrvata, davati nama Hrvatima jednoga člana njezine obitelji kao hrvatskog kralja, a koji ne će sjediti niti u Beču, niti u Budimpešti, nego ravno u Zagrebu“. ¹¹ Tijekom veljače i ožujka 1904. *Ujedinjena Hrvatska* uređivana je i tiskana i u izdanju pod naslovom *Hrvatska država*, a Jerinić je zbog optužbe za veleizdaju morao braniti svoju čast pred sudom.¹²

Na početku 20. stoljeća u Ugarskoj je ojačala oporba koja je zahtijevala samostalnu carinsku, trgovačku i vanjsku politiku te posebnu mađarsku vojsku.

⁶ *Ljubljanski zvon*, 10/XVII (1897).

⁷ *Croatia*, 16/I (1899).

⁸ *Ujedinjena Hrvatska*, 1/I (1903).

⁹ KARDUM – GAJSKI 2012: 97-123.

¹⁰ *Ujedinjena Hrvatska*, 2/I (1903).

¹¹ Isto: 7/II (1904).

¹² Isto: 11-12/II (1904).

Istodobno se u Austriji oblikovao krug ljudi okupljenih oko nasljednika prijestolja Franje Ferdinanda koji je nastojao oslabiti dualizam i ojačati austrijsku prevlast u Austro-Ugarskoj.¹³ Poslije narodnog pokreta 1903. došlo je do promjena i u hrvatskoj politici: pojavio se seljački pokret braće Radić i oblikovana je Hrvatsko-srpska koalicija s politikom „novog kursa“ ili politikom hrvatsko-srpske suradnje. Nova politika nije impresionirala Miha Jerinića koji je u pravaškoj *Hrvatskoj kruni* u Zadru 1908. prikazao izložbu i predavanje o Dalmaciji, koji su tada bili priređeni u predsjedništvu austrijske vlade u Beču.¹⁴ Preveo je na hrvatski jezik raspravu *O seljačkom posjedu*, koju je napisao rusinski zastupnik Titus Eugen pl. Wojnarowskyj, a pretiskana je iz *Hrvatske krune* u Zadru 1909. brzotiskom Katoličke hrvatske tiskarne.¹⁵ Na Cvjetnu nedjelju 1909. dovršio je knjigu *Vladina akcija za podignuće Dalmacije prikazana u pravom svjetlu* o razlozima „radi kojih zapinje provedenje vladine akcije u Dalmaciji“¹⁶, zapuštenoj carskoj i kraljevskoj pokrajini s najvećim postotkom agrarnog i nepismenog stanovništva prije austrougarske aneksije Bosne i Hercegovine. Iako fizički otisnuta u tiskari Hrvatske stranke prava u Zagrebu, spomenuta kritika manjkavih razvojnih nastojanja u Dalmaciji objavljena je u Beču 1909. nakladom „Hrvatske korespondencije“, tj. privatnog glasila *Kroatische Korrespondenz*, čiji je vlasnik, izdavač i odgovorni urednik bio Miho Jerinić, a glasilo je pripremano između 1908. i 1912. kao rukopis za diplomate, političare, vojnike, činovnike i novinare.¹⁷

Austro-Ugarska je bila uređena srednjoeuropska država, u kojoj se postupno razvijalo hrvatsko građansko društvo, ali su svi pokušaji rješavanja nacionalnog pitanja bili bezuspješni jer je habsburški dualizam bio ključna zapreka za političko sjedinjenje hrvatskih zemalja i teritorijalno povezivanje moderne hrvatske nacije. Dok je ban Pavao Rauch pokušavao razbiti Hrvatsko-srpsku koaliciju, a ban Nikola Tomašić uspostaviti suradnju s njom, hrvatske nedoumice oscilirale su između trijalističkih koncepcija hrvatskih i slovenskih političara o austro-ugarsko-hrvatskoj (ili južnoslavenskoj) monarhiji¹⁸ i zamisli hrvatskih intelektualaca iz druge polovice 19. stoljeća o zasebnoj državi Južnih Slavena izvan habsburškoga okvira. „Bez hrvatskog sabora nema cesarevinskog vijeća“, pisao je Miho Jerinić 1912. u *Hrvatskoj kruni* o mjerama Hrvata u Carevinskom vijeću u Beču za povratak opozvanog ustava u Hrvatskoj.¹⁹ Zastupnička kuća Carevinskog vijeća

¹³ GROSS 1971: 9-74.

¹⁴ *Hrvatska kruna*, 18-23, 25-29, 31, 33/XVI (1908).

¹⁵ WOJNAROWSKYJ 1909.

¹⁶ JERINIĆ 1909: 4.

¹⁷ Zbirka rijetkosti Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu posjeduje primjerke za 1911. i 1912. na presavijenim arcima koji su dar Miha Jerinića (sign. R VII-4°-25).

¹⁸ RAHTEN 2008: 135-146.

¹⁹ *Hrvatska kruna*, 36-37/XX (1912).

nije izrazila negodovanje zbog pokušaja atentata Luke Jukića na kraljevskog povjerenika Slavka Cuvaja, a Jerinić je u *Hrvatskoj kruni* pisao o borbi Hrvata za pravednu stvar u Austro-Ugarskoj.²⁰ Zagovarajući trijalizam, među ostalim i zbog pitanja sjedinjenja zavičajne Dalmacije s ostatkom Hrvatske, Miho Jerinić 1912. napisao je brošuru na njemačkom jeziku pod naslovom *Selbständiger Südslavischer Armeebereich*, koja je objavljena u Beču u nakladi lista *Kroatische Korrespondenz* i otisnuta u Hrvatskoj tiskari u Šibeniku. Autor se zauzeo za samostalno južnoslavensko vojno područje u Austro-Ugarskoj s obrazloženjem da će Južni Slaveni u tom slučaju „slijediti svoje vlastite zastave, svoje vlastite generale i časnike, a onda će i jurišati iz pobjede u pobjedu za svojega vlastitog kralja, za vlastitu domovinu i za cara i carstvo“.²¹

Istodobno se Jerinić bavio i drugim temama. Tako je u listu *Neues Tagblatt* u Zagrebu 1912. objavio prikaz arheoloških radova dr. Luke Jelića na iskopinama dvorske kapelice Sv. Križa u Ninu. Ujedno je ispravio neke tvrdnje u jednom članku u *Neues Wiener Tagblatt*, u kojem su bile tiskane obavijesti o Bosni i Hercegovini.²² U šibenskoj *Hrvatskoj rieči* pisao je o tkanju umjetničkih ornamenata na seljačkom tkalačkom stanu s kojim je Srećka Vranković, supruga umirovljenog suca dr. Jakova Vrankovića, doživjela veliki uspjeh u Beču, gdje je otvorila tkalačku radionicu dalmatinskog umjetničkog tkanja i radila u njoj. Jerinić je pisao da je prve poduke u vezivu dobila u Splitu, a tkati naučila u Imotskom kod Mande Kokić.²³

Od 1914. do 1918. trajao je Prvi svjetski rat. Hrvati su ratovali na strani Austro-Ugarske koja nije bila nacionalna država ni austrijskih Nijemaca, ni Mađara, ni slavenskih naroda, pa se u ratnom vrtlogu raspala. Nova država, Kraljevstvo (poslije Kraljevina) Srba, Hrvata i Slovenaca, bila je cijena za izbjegnutu podjelu hrvatskih zemalja²⁴, ali ona nije zaživjela kao ravnopravna zajednica južnoslavenskih naroda nego kao proširena Srbija i u njoj je nacionalno pitanje, osobito hrvatsko, ostalo neriješeno. U suton starih državnih struktura i osvit novih političkih perspektiva između 1896. i 1926. spjevao je Miho Jerinić svoje *Pjesme vječnog roba*, zbirku slobodne strukture i naglašene emotivnosti stihova koji su ostali sačuvani u rukopisu s numeriranim stranicama na prošivenim svežnjicima u papirnom omotu.²⁵

Pjesme vječnog roba, spjevane na razdjelnici moderne i suvremene epohe, autentično su ogledalo slobodarskih očekivanja i razočaravajućih kušnji u specifičnom tranzicijskom kontekstu u kojem su nastale. Iako je prije rata bio sklon

²⁰ Isto: 55, 59/XX (1912).

²¹ J.[ERINIĆ] 1912: 27.

²² *Neues Tagblatt*, 142, 241/I (1912).

²³ *Hrvatska rieč*, 639/VIII (1912).

²⁴ STANČIĆ 2002: 203-209.

²⁵ Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Zagreb, Zbirka (rijetkih) rukopisa i starih knjiga, R 5738.

trijalističkom rješenju hrvatskoga pitanja u znaku odanosti dvoglavom habsburškom orlu, Miho Jerinić pozdravio je ratni slom „Habsburškoga doma“:

*„Nas ljubav, Kralju, nikakva ne spaja,
Tko (je) pravi Hrvat, tvoj ne ljubi dom,
Ni vrata neće, združiti nas raja,
Ja tvoje tražim, dinastije slom.
U mojim grudim, za te nema stana,
U moj ti nigda, ne ćeš zaći dom,
Ja tvoje biesne, božjih mi rana,
Doživiti ću, dinastije slom.“²⁶*

U Zagrebu se 29. listopada 1918. sastao Hrvatski sabor koji je prekinuo državnopravne odnose s Austro-Ugarskom i proglasio Dalmaciju, Hrvatsku i Slavoniju s Rijekom neovisnom državom u sastavu prijelazne Države Slovenaca, Hrvata i Srba. Budući da se i Stranka prava (frankovci) tada zalagala za ujedinjenje hrvatskih zemalja u republikansku državu, pjesnik je Hrvatskom saboru uputio republikanski intoniranu poruku:

*„Preda te stupam, i od tebe tražim
Da sa mnom rušiš, Habsburgov ti dvor
Jer konac doš' o, kraljevskim je lažim,
Sazovi vieće, nek' održi zbor
Na zboru tvome, republiku traži,
U republici, Slavena je spas,
Na carske ti se, ne osvrći laži,
Sa Volge Rusi, pozdravljaju nas.“²⁷*

Miho Jerinić pozdravio je kratkotrajnu Državu Slovenaca, Hrvata i Srba kao tvorevinu u kojoj su hrvatske zemlje bile pod „Narodnim Suverenitetom“, ali je osudio ujedinjenje sa Srbijom 1. prosinca 1918. kao „Beogradsko izdajstvo Hrvatskih Janjičara“ kojima je zbog toga namijenio kletvu:

*„Prokletstvo na vas, biesni janjičari,
Iz vedrog neba, na vieke će past
Na podboj vi ste, i gadnoj prevari,
Hrvatskog roba, obručili čast*

²⁶ Pjesme vječnog roba, 1896-1926: 8.

²⁷ Isto: 182.

*U Beogradu, prot' hrvatskoj volji
Hrvatim vi ste, okovali vrat.
Vas, janjičari, sjeć će mači bolji
Od vas se Hrvat, ne će dati klat.* ²⁸

Pokušavajući ostvariti Londonski ugovor iz 1915., Italija je na kraju rata privremeno zaposjela i Šibenik pa se Miho Jerinić, kojega su Talijani protjerali u Split, u stihovima suprotstavio i „Mletačkom Lavu“ inkarniranom u suvremenom „talijanskom Robstvu“ pod „dinastijom di Savoia“:

*„U tvome robstvu, ne će mi se stati,
Pod tobom svaki, tuji mi je san
U svojoj kući, ne će te Hrvati
Iz naše zemlje, bježi, lave, van
Ja tvoga kralja, slugan neću biti
Ja nikad slavit, tvoj savojski dom,
U Dalmaciji, svi smo tebe siti
I tvoje tražim, dinastije slom.* ²⁹

Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca, koja je 1929. nazvana Kraljevinom Jugoslavijom, donijela je nove nedoumice i nove zaplete. Nepovoljna zamjena krune za dinar, pri čemu je trebalo dati četiri krune za jedan dinar, prouzročila je skok cijena, o čemu je Miho Jerinić 28. ožujka 1921. pisao u *Trgovinskom glasniku*.³⁰ Bilo je nestašice, gladi, bolesti i drugih poratnih gospodarskih i socijalnih nevolja, a šibenski je zubar u *Novom listu* tvrdio da se talijansko osiguravajuće društvo „Assicurazioni Generali“ krije u Kraljevini SHS pod imenom „Sava“.³¹ Nakon što je Vidovdanski ustav ozakonio centralističko ustrojstvo, koje je bilo nepovoljno za Hrvate, u Šibeniku je 13. siječnja 1922. počeo izlaziti *Jadranski samobran*, neovisna smotra za javnu kritiku, ravnopravnost i sporazum, čiji je glavni urednik bio Miho Jerinić. Kao autor pisao je o srdačnom dočeku jednog generala u fratarskom Sinju i nacionalnom šovinizmu iskazanom prilikom dolaska tog časnika u radikalni Knin. Iznosio je dokaze bratske srdačnosti i solidarnosti, koje su došle do izražaja u odnosima između Hrvata i Srba u Dalmaciji za vrijeme borbe protiv austrijanštine. Pisao je o jazu koji je Rapallski ugovor o granici između Kraljevine SHS i Italije iz 1920. ostavio između Hrvata i Slovenaca s jedne i Talijana s druge

²⁸ Isto: 194.

²⁹ Isto: 226.

³⁰ *Trgovinski glasnik*, 81/XXXI (1921).

³¹ *Novi list*, 196/II (1921).

strane. Javno je optužio poreznu oblast u Kninu radi neravnomjernog odmjeravanja poreza pristašama korumpirane uprave i njihovim protivnicima. Tvrdio je da se hrvatski činovnici na Korčuli denunciraju kao „austro-jugovinaši“. Kritizirao je ponašanje dalmatinske srbofilske omladine koja se služila poklicima „Doli Zagreb“ i „Gori Beograd“.³²

Neravnopravan položaj Hrvata u Kraljevini SHS i opće pravo glasa za muškarce u toj državi doveli su do naglog uspona Hrvatske republikanske seljačke stranke koja je izrasla u najveću hrvatsku političku stranku. Njezin vođa Stjepan Radić profilirao se u borbi za ravnopravnost Hrvata kao nacionalni tribun. Njegovo republikanstvo i odbijanje polaganja prisege kralju imali su odjeka i među dalmatinskim Hrvatima, pretežno težacima kojima je tada pripadala i gotovo polovica Šibenčana.³³ Istodobno su gospodarski pritisci, financijske prijevare, agrarna reforma, lažni parlamentarizam, razbijanje povijesnih pokrajina, podjela države na oblasti i drugi potezi beogradskog režima produbili političku krizu. A baš je u to vrijeme nastupila završna etapa u stoljetnom oblikovanju moderne hrvatske nacije u širokome razvojnom luku od elitnog kruga hrvatskih preporoditelja oko Ljudevita Gaja do masovnog seljačkog pokreta pod vodstvom Stjepana Radića. „Daj mi pušku od tri metra, Da ubijem kralja Petra!“ pjevao je ogorčeni Jerinić.³⁴

Jadranski samobran 5. travnja 1922. preimenovan je u *Hrvatski samobran*. Njegov glavni urednik, Miho Jerinić, pisao je o pomoćnoj akciji seljaka iz Hrvatske, vrijednoj 60 milijuna kruna, za gladne stanovnike Dalmacije, koju su spriječili beogradski vlastodršci. Hrvatima u Južnoj Americi, prije svega Vicku Tadiću u Boliviji, uputio je poruku o potrebi točnog informiraja hrvatskih iseljenika o političkim zbivanjima u Kraljevini SHS i o potrebi da se oni pridruže borbi Hrvatskoga bloka za preustroj postojeće države.³⁵ *Hrvatski samobran* 25. veljače 1923. podržao je listu kandidata „Udruženih Hrvata sjeverne Dalmacije“, čiji je nositelj bio liječnik i ministar dr. Mate Drinković, za predstojeće parlamentarne izbore. Tada su u šibenskom izbornom kotaru premoćno pobijedili zemljoradnici, a Jerinić je apostrofirao potrebu za političkim ujedinjenjem Dalmacije s Hrvatskom. „Predsjednik HRSS Stjepan Radić više se puta javno izjavio, da hrvatski narod u Zagrebu ima da zaključi, kako će se hrvatski narod urediti i da Dalmacija mora biti prisajedinjena Hrvatskoj, odnosno zastupana u hrvatskom saboru“, naglasio je 8. ožujka 1923. u *Hrvatskom samobranu*, polemizirajući istodobno s Radićem o potrebi zajedničkog izbornog nastupa HRSS-a i neorganiziranih republikanaca.³⁶

³² *Jadranski samobran*, 1/I (1922).

³³ MATKOVIĆ 1972: 264.

³⁴ *Jadranski samobran*, 2/I (1922).

³⁵ *Hrvatski samobran*, 11/II (1923).

³⁶ Isto: 20/II (1923).

Glavnom odboru Narodne hrvatske zajednice (danas Hrvatska bratska zajednica) u Pittsburgu pisao je o raspodjeli američke pomoći gladnim ljudima u Dalmaciji, za koju je tvrdio da je bila zloupotrijebljena za izbornu agitaciju protiv hrvatskoga naroda.

Mjesec dana nakon što je *Hrvatski samobran* prestao izlaziti, u Šibeniku je 21. srpnja 1923. pokrenut *Dalmatinski Hrvat*, novine za prosvjetu, gospodarstvo i politiku „dalmatinske Hrvatske“, koje je isprva uređivao Miho Jerinić s redakcijskim odborom. Budući da su uprle prstom u batinu kao „vrhovni policijski zakon u Dalmaciji“, novine su postale predmetom čestih zapljena. Nakon što je 10. ožujka 1923. spjevao *Hrvatsku Republikansku seljačku pjesmu* u počast Stjepanu Radiću³⁷, Miho Jerinić 15. rujna 1923. spjevao je *Poslanicu Starca Mije* kao poziv na pretplatu u stihovima na novu pjesmaricu pod naslovom *Hrvatski dom*.³⁸ Na naslovnoj stranici prvoga arka *Hrvatskoga doma* za siječanj i veljaču 1924. objavio je sljedeću pjesmu:

„*Ko Slobodu Svoga Roda
Gniči, Tlači, Ugnitava.
Proždrlo Ga More, Voda,
Proždrla Ga Rika Sava!
Ko Slobodu Roda Štiti
Svaka Čast Mu I Poštenje,
Onomu ću Vinac sviti,
Onom Moje Udivljenje!*“³⁹

U Hrvatskoj čitaonici u Šibeniku 27. ožujka 1924. držao je govor bivši zastupnik i vođa Hrvatske pučke stranke dr. Janko Šimrak, doktor teologije i budući biskup grkokatoličke Križevačke biskupije. Govor o političkoj situaciji u Kraljevini SHS slušao je i Miho Jerinić, koji je spjevao prigodnu poslanicu objavljenu 2. travnja 1924. u *Dalmatinskom Hrvatu*.⁴⁰ „Dobro nam došao, Stjepane Radiću“, objavio je *Dalmatinski Hrvat* u svečanom ruhu 31. listopada 1924. na naslovnoj stranici, nakon što se predsjednik HRSS-a vratio iz inozemstva, gdje je tražio pomoć za Hrvatsku.⁴¹ Zbog toga je nacionalni tribun završio u zatvoru, a Jerinić je 5. siječnja 1925. u tamnici Okružnog suda u Šibeniku preporučio čitateljstvu svoje *Pjesme vječnog roba* kao poklon hrvatskom narodu:

³⁷ JERINIĆ 1923a.

³⁸ JERINIĆ 1923b.

³⁹ *Hrvatski dom*, 1/I (1924).

⁴⁰ *Dalmatinski Hrvat*, 61/III (1924).

⁴¹ Isto: 92/III (1924).

„Ti čitaj pjesme, izliev moje duše,
 Na pamet uči, svaki njihov stih,
 Kad spaziš dvorske, batinaške smuše,
 Pred njima budi, triezan, miran, tih,
 Al' ako ma koji, na te digne ruku,
 Da batinama, tvoj prebije vrat,
 Ne štedi njega, nemoj trpjet muku,
 Ti njegov slomi, batinaški mlat.“⁴²

Hrvatska republikanska seljačka stranka postala je na parlamentarnim izborima 1925. najjačom političkom snagom u šibenskom izbornom kotaru, dok su u samom gradu Šibeniku zemljoradnici i dalje bili najjača skupina.⁴³ Miho Jerinić 12. kolovoza 1925. spjevao je *Pjesmu Hrvatskog Sokola* prigodom III. hrvatskog svesokolskog sleta u Zagrebu, održanog 14., 15. i 16. kolovoza 1925. u sklopu proslave 1000. obljetnice Hrvatskoga kraljevstva. *Pjesma Hrvatskog Sokola* objavljena je u piščevoj nakladi i otisnuta u tiskari „Merkur“ u Zagrebu.⁴⁴ Jedan dio čistog prihoda bio je namijenjen za nabavu potrepština „Hrvatskog Sokola“ u Šibeniku. Jerinić je na Jurjev dan 1926. spjevao i *Pjesmu Šibenskog Seljaka*, tiskanu u Pučkoj tiskari u Šibeniku:

„Združimo se seljak sa seljakom,
 Crvenkapa s bratskom crvenkapom,
 S brda bura, s mora jug nas bije,
 Medj gospodom nama mjesta nije.“⁴⁵

Na Božić 1926. spjevao je „Pjesmu o slozi radnika i seljaka u Dalmaciji“, a na Stjepan dan iste godine „Pjesmu Hrvatskog Seljačkog Radničkog Bloka u Dalmaciji“. Čist prihod od prodaje bio je namijenjen izbornom fondu „Hrvatskog Seljačko-Radničkog Bloka“. Objе pjesme objavljene su u Splitu kao *Dvije pjesme o radničko-seljačkoj slozi* pod lozinkom:

„Kad se seljak sa radnikom složi,
 Nitko ne će tući ih po koži.“⁴⁶

Osim toga, Miho Jerinić na Tri kralja 1927. spjevao je i *Pjesmu političkog lopova*, objavljenu u vlastitoj nakladi i otisnuta u tiskari „Merkantile“ u Zagrebu. Bio

⁴² *Pjesme vječnog roba*, 1896-1926: 5.

⁴³ MATKOVIĆ 1972: 270.

⁴⁴ JERINIĆ 1925.

⁴⁵ JERINIĆ 1926a: 2.

⁴⁶ JERINIĆ 1926b: 3.

je to napad na Stjepana Radića zato jer je 1925. po izlasku iz zatvora ušao u vladu sa srbijanskim radikalima, što je bio zaokret u politici HRSS-a koji je promijenio ime u Hrvatsku seljačku stranku. Ujedno je Jerinić pozvao čitatelje na pretplatu na *Seljačku pjesmaricu* u šest svezaka, *Pjesme vječnog roba* i *Zvonimirovu himnu* posvećenu Hrvatskom pjevačkom društvu „Zvonimir“ u Zagrebu. „U razmaku od trideset godina opjevao sam sve važnije zgode i nezgode hrvatskoga naroda u borbi za svoju Slobodu i za svoju Državnu Samostalnost“, naveo je autor.⁴⁷ U to je vrijeme *Hrvatski glas* u Brodu na Savi (danas Slavonski Brod) objavljivao pjesme Starca Mije, tj. Miha Jerinića, posvećene dr. Sekuli Drljeviću u Crnoj Gori, Janku Dernaku u Staroj Pazovi, Đuri Sekuliću u Brodu na Savi, Luki Gašpiću u Đakovu, Rudolfu Kunešu u Daruvaru, braći Domović u Dežanovcu, Martinu Crnkoviću u Križevcima i Živanu Kuvedžiću u Šidu.⁴⁸ Jerinić je u *Jadranskoj pošti* 1927. pisao o pokušaju podmićivanja jednog domaćeg zastupnika u korist jedne talijanske tvrtke s talijanskim kapitalom. To je bio napad na dr. Šimu Vlašića, kandidata liste HSS-a za grad Šibenik, namijenjen državnom tužitelju Šimunu Buriću u tom gradu.⁴⁹

Posljednji parlamentarni izbori u vidovdanskom razdoblju u rujnu 1927. potvrdili su prvo mjesto HSS-a u šibenskom izbornom kotaru, dok su u samom gradu najviše glasova opet dobili zemljoradnici.⁵⁰ Ubrzo je nastavak borbe za ravnopravnost Hrvata i preustroj postojeće države odveo HSS ponovno u oporbu. „Hrvati! Dokle ćete biti roblje, slobode kada sazidati hram“, zapitao se Jerinić uoči pobjede hrvatske opcije na općinskim izborima u Splitu.⁵¹ Tražeći nove putove za suradnju Hrvata i Srba, Stjepan Radić i Svetozar Pribičević stvorili su oporbenu Seljačko-demokratsku koaliciju, ali su novi politički pritisci doveli do atentata na Radića i zastupnike HSS-a u Narodnoj skupštini Kraljevine SHS 20. lipnja 1928. te političkog vrenja u zemlji. „I opet hrvatska krv se lije!“, pjevao je Miho Jerinić o krvavim sukobima s policijom i novim žrtvama na prosvjedima u Zagrebu 1. prosinca 1928. povodom proslave 10. obljetnice Kraljevine SHS.⁵² „Al’ kada Hrvat ropstva se otrese“, dodao je Starac Mijo, tj. Miho Jerinić, pišući o borbi Hrvata za nacionalnu samostalnost povodom 10. obljetnice odluke Hrvatskoga sabora od 29. listopada 1918. o raskidu državno-pravnih odnosa s Austro-Ugarskom.⁵³

⁴⁷ JERINIĆ 1927: 14.

⁴⁸ *Hrvatski glas*, 23-24/I (1926-1927).

⁴⁹ *Jadranska pošta*, 443-444/III (1927).

⁵⁰ MATKOVIĆ 1972: 273.

⁵¹ *Hrvatski borac*, 8/III (1928).

⁵² Isto: 12/III (1928).

⁵³ Isto: 13/III (1928).

Poslije atentata u Narodnoj skupštini prišli su šibenski zemljoradnici na čelu s Danom Škaricom HSS-u⁵⁴, a Miho Jerinić spjevao je pjesmu „Uskrsnuće Kroacije“ u želji da njezin sadržaj postane nova hrvatska himna. Pjesma je objavljena 21. siječnja 1929. u hrvatskim iseljeničkim novinama *Zajednica* u gradu Rosario de Santa Fè u Argentini. Nakon što je kralj Aleksandar državnim udarom 6. siječnja 1929. uveo otvorenu diktaturu, državno odvjetništvo u Šibeniku podignulo je zbog te pjesme 11. travnja iste godine optužnicu protiv Jerinića. Glavna rasprava održana je 28. prosinca 1929. na Okružnom sudu u Šibeniku. Na javnoj raspravi pročitana je sadržaj pjesme „Uskrsnuće Kroacije“ koja u cijelosti glasi ovako:

*„Liepa naša Domovino,
O junačka zemljo mila!
Postala si, djedovino,
Tužno roblje mračnih sila.
Po tebi se narod bije,
Po tebi se krvca lije,
Po tebi se kopa groblje,
Za hrvatsko pusto roblje.
Teci Savo, Dravo teci,
Kuda šumiš, rodu reci,
Da Hrvate ljuta zmija
U skupštini poubija.
Reci rodu: Hrvat ne će,
Da mu zlotvor glavu sijeće
Hrvat želi svome rodu
Svaku sreću i slobodu.
Na grobovim mučenika
Pjevati će brat uz brata
Svakom bude čast i dika
Hrvatska je za Hrvata,
Dok mu njive sunce grije,
Dok mu hrašće bura vije,
Dok mu srce ne ogrije,
Uskrsnuće Kroacije.“⁵⁵*

U međuvremenu je Miho Jerinić spjevao religioznu zbirku pjesama *Evo drvo križa*, prožetu pobožnim čuvstvima i tiskanu 1928. u Pučkoj tiskari u Šibeniku.⁵⁶

⁵⁴ MATKOVIĆ 1972: 274.

⁵⁵ JERINIĆ 1929a.

⁵⁶ JERINIĆ 1928.

Čist prihod od prodaje bio je namijenjen Hrvatskom kulturnom društvu „Napredak“ u Sarajevu. Prigodom otkrića zajedničkog groba i spomenika 2. lipnja 1929. tiskao je pjesmu *Dobročiniteljima Javne Dobrotvornosti u Šibeniku*.⁵⁷ U *Istri*, glasilu izbjeglih Istrana u Jugoslaviji, objavio je pjesmu o strijeljanju Vladimira Gortana zbog otpora istarskih Hrvata talijanskoj okupaciji i fašizmu.⁵⁸ Nakon što je Kraljevina SHS preimenovana u Kraljevinu Jugoslaviju, a hrvatski povijesni prostori ustrojem banovina iznova podijeljeni, Jerinić je u *Jugoslovenskom glasniku* u prosincu 1930. pisao o puštanju u promet mosta kralja Aleksandra preko Krke, a u prvoj polovici 1931. o sjećanju sudionika Krivošijskog ustanka 1869. u Boki kotorskoj s kratkim osvrtom na proslavu obljetnice ustanka u Šibeniku. Baveći se širokim spektrom tema, pisao je o potrebi otvaranja podružnica poštanske štedionice u zemlji, o potrebi državne pomoći ribarima na Jadranu i potrebi uvođenja novog načina ribarenja radi razvoja ribarstva koje bi znatno pridonijelo obogaćivanju jugoslavenskog gospodarstva. Pisao je i o dvjema korisnim akcijama za šibenske vinogradare povodom kupovine vina od strane vojske i Jadranske plovidbe u kontekstu traženja načina za prevladavanje vinske krize.⁵⁹ Diktatura kralja Aleksandra, prikriivena 3. rujna 1931. nametnutim ustavom, u kombinaciji sa svjetskom gospodarskom krizom, projektom kulturne integracije i pokušajem stvaranja „jugoslavenskog naroda“ zaoštrila je hrvatsko pitanje i to u okolnostima sloma hrvatskoga financijskog kapitala i slabljenja gospodarske važnosti Hrvatske kao bivše habsburške periferije u zajedničkoj državi Južnih Slavena. Pripovijedajući o smanjivanju broja školske djece u Šibeniku, Jerinić je u *Narodnom slovu* 1932. pisao o novom školskom porezu koji je pogađao siromašne roditelje.⁶⁰ Iste su godine *Podravske novine* prenijele njegov članak iz *Seljačkog glasa* o pitanju seljačkih dugova i rješavanju tog pitanja ususret anketi o razduživanju seljaka.⁶¹

Pod stare dane izdao je Miho Jerinić, zubar školske poliklinike u Šibeniku, u vlastitoj nakladi *Iskre srca i razuma*, tiskane 1931. i sastavljene od dvije knjige. Prvu pod naslovom *Iz zemlje bola* posvetio je zamišljenom zbližavanju Katoličke i Srpske pravoslavne crkve, a drugu pod naslovom *Moje zdravlje, moj odgoj i moj duh* sastavio je za mladež svih škola Kraljevine Jugoslavije. „Poezija života nije lijenost, nego borba za uzvišenim“, poručio je svojim malim čitateljima.⁶² U međuvremenu je povjesničar kulture don Krsto Stošić darovao svoju privatnu zbirku umjetnina gradskom muzeju u Šibeniku, a Jerinić je u *Jadranskoj pošti* 1931. pisao o prikupljanju gradiva za prvi almanah grada Šibenika. Zatim je u

⁵⁷ JERINIĆ 1929b.

⁵⁸ *Istra*, 5/I (1929).

⁵⁹ *Jugoslovenski glasnik*, 68, 85/I (1930), 124, 148, 158, 165, 168/II (1931).

⁶⁰ *Narodno slovo*, 12/I (1932).

⁶¹ *Podravske novine*, 36/III (1932).

⁶² JERINIĆ 1931b: 23.

istom glasilu objavio prikaz prvoga sveska serije „Mariana medii aevi“, u kojem su izneseni podatci o mnogim velikim svjetskim knjižnicama u obradi medievista i mariologa dr. Karla Balića. Pored toga, prisjetio se i 500. obljetnice šibenske katedrale.⁶³ Kao banski vijećnik Primorske banovine iznio je 10. siječnja 1934. mišljenje o izboru zemljišta za gradnju realne gimnazije, učiteljske škole, zgrade za teologiju i zamišljene Crkve Ujedinjenja u Šibeniku. Mišljenje je 14. rujna 1934. posvetio prijateljima grada Šibenika i tiskao u šibenskoj tiskari „Kačić“ pod naslovom *Errata-corrige*.⁶⁴ Tada je u izdanju makarskih teologa „Bibliotheca Mariana medii aevii“ izašla prva knjiga iz pera dr. Karla Balića pod naslovom *Joannis de Polliaco et Joannis de Napoli. Questiones disputatae de immaculata conceptione beatae Mariae virginis* pa je Jerinić 1934. u *Jadranskom dnevniku* predstavio tu vrijednu ediciju, a uz prikaz je priložena i bibliografija dr. Karla Balića. U istom je glasilu tri godine kasnije objavio osvrt na dokumente o kongresima franjevac, koji su objavljeni kao zbirka pod naslovom *Collectanea franciscana slavica, acta congressuum professorum complectencia*.⁶⁵

Popuštanje diktature poslije atentata na kralja Aleksandra u Marseilleu i dolazak kneza namjesnika Pavla Karađorđevića donijeli su nove poglede na hrvatsko pitanje i prijedloge za njegovo rješavanje. Tako je Mato Pećar 1935. uredio i izdao djelo *Za federaciju slavenskih naroda Bugarske, Crne Gore, Češke, Hrvatske, Poljske, Rusije, Srbije, Slovenije, Slovačke, Ukrajine*. Miho Jerinić za to djelo spjevao je „Spjev u pet slika o sveslavenstvu“, koji je 1936. izašao kao samostalno izdanje pod naslovom *Slavjansko kolo*. Prva slika donosi prolog, druga kolo sestara Južnih Slavena (Hrvatica, Slovenka, Crnogorka, Bugarka i Srpkinja), treća kolo sestara Sjevernih Slavena (Čehinja, Slovakinja, Ukrajinka, Poljakinja i Ruskinja), četvrta slika zajedničko kolo sestara Južnih i Sjevernih Slavena i peta slika epilog. Priložena je i slavenska himna:

„Pucaju gromovi, bljeskaju str'jele,
 Slavjanske sestre sve se vesele;
 Slavjanski genij iz sna ih budi,
 Krvave spaja slavjanske grudi;
 Pod nebom njegov ori se glas:
 Svakom Slavenu Slavjanstvo spas!
 Lome se okovi, diže se raja,
 Slavjanske duše Misao spaja;
 Slavjanski savez meta je njima,
 Slavjanski genij vožd im je svima;

⁶³ *Jadranska pošta*, 126, 152, 174/VII (1931).

⁶⁴ JERINIĆ 1934.

⁶⁵ *Jadranski dnevnik*, 145/1 (1934), 273, 275, 280/IV (1937).

*Širom se ori sv'jeta mu glas:
Svakom Slavenu Slavjanstvo spas!
Slavjanstvo prodire, duše osvaja,
Sjever sa jugom za uv'jek spaja;
Slavjanski genij blista se, žari,
Njegovi svi nas zanose čari;
Geslo je naše Genijev glas:
Svakom Slavenu Slavjanstvo spas!“⁶⁶*

Slavjansko kolo pokazuje da je Jerinić u kasnijoj životnoj dobi, zbog nemogućnosti ostvarenja potpune hrvatske slobode i neovisnosti, reorganizirao svoje djelovanje, vjerojatno kako bi se emocionalno rasteretio. Tako je prigodom svojega 65. rođendana 27. lipnja 1937. prikupio misli vodilje za knjigu *Flora croatica. Horvatske rožice*, objavljenu 1938. u vlastitoj nakladi i otisnutu u tiskari „Kačić“ u Šibeniku.⁶⁷ Predgovor za tu pjesničku prozu, u kojoj autor razgovara s Bogom „nad vodama vrh oblaka“ i pronalazi nadu za spas i preporod Hrvata u vjeri, napisao je 6. siječnja 1938. već spomenuti Mato Pećar, a omot je ilustrirala Darinka Jurišić. „MIHAJLO STAGNITA to je pseudonim Miha Jerinića. Divan je njegov pseudonim i pun smisla. Po imenu crkvice svetoga Mihajla Arhandjela, zadužbine prvog hrvatskoga kralja Tomislava iz godine 926. u Stonu i po imenu svoga rodnog grada Stona, Stagnum, uzimlje pisac svoj pseudonim u očitoj namjeri da odade počast slavnoj uspomeni hrvatskog kralja Tomislava i da proslavi svoj rodjeni grad“, napisao je Mato Pećar i dodao: „Pisac se ne utvara da imade umjetničkog dara i pjesničkog duha. Život mu je pun težine. Umaraju ga brige. Obkružuju tmine. Sebe ne ubraja među neumrle u Arkadam glave. Ne umišlja se da je vodja hrvatskog roda. Ne traži da ga itko slavi. Nitkoga ne mrzi. Ne klanja se laži. Priznaje da nije filozof, a ni poviestničar, ali kad promatra sliku hrvatskoga kralja Tomislava sa hrvatskom krunom na glavi u Stonu, on ne mari za skviku usijanih glava, leti na krilima Muze od Duklje do Mure i na svoje zadnje misli ure“.⁶⁸

Somnio-Psihografo-Studio u Splitu tiskao je 1938. prospekt i kupon br. 0769 za *Duhovno okno* koje je sastavio Mihajlo Stagnita Djuls, tj. Miho Jerinić, za „zvijezdu sreće“ (*Stella Fortunae*) ili tumačenje snova u stihovima i prozi.⁶⁹ Jerinić je u Šibeniku 1938. spjevao i *Himnu Ante Starčevića*, koju je uglazbio fra Bernardin Sokol.⁷⁰ Franjevački propovjednik dr. Vlade Bilobrkr držao je u šibenskoj katedrali Sv. Jakova za vrijeme korizme 1938. propovijedi, koje je Miho

⁶⁶ JERINIĆ 1936: 117.

⁶⁷ JERINIĆ 1938a.

⁶⁸ Isto: I-II.

⁶⁹ JERINIĆ 1938b.

⁷⁰ JERINIĆ 1938c.

Jerinić „slušao, bilježio, proživio i obradio“ u knjizi *Korizmene propovijedi fra Vlade Bilobrka*. Za nju je 6. siječnja 1939. sâm napisao predgovor, a otisnuta je iste godine u šibenskoj tiskari „Kačić“.⁷¹ Poziv čitatelju za potporu i pretplatu na sljedeća djela na kraju te knjige pokazuje da je marljivi šibenski zubar i publicist imao još stvaralačkih planova za budućnost. Međutim, uspio je jedino 1944. objaviti književni oglas *Triada* po nadahnuću jedne propovijedi šibenskog biskupa dr. fra Jeronima Milete iz 1940. o „potribi moralne obnove“⁷², a zatim se potpuno povukao iz javnog života.

Zaključujući ovu kratku “inventuru” života i djela Miha Jerinića, može se reći da je taj publicist, bio temperamentna i dosljedna osoba koja je umnim uvidima i izuzetnom snagom svojega izraza polagala sve nade u osobnu i nacionalnu slobodu na načelima republikanizma i kršćanske etike. Zainteresiran za politiku, bio je tvorac i proizvod poriva i žudnji koje su se svodile na kritiku postojećeg stanja, potrebu za promjenom i pogled u budućnost, u kojoj se isto vječno vraća u novom ruhu. Nakon što sjedinjenje hrvatskih zemalja zbog dualizma u habsburškoj monarhiji nije bilo definitivno dosegnuto, hrvatski je narod u južnoslavenskoj monarhiji izgubio državopravnu autonomiju iz habsburškoga razdoblja i bio sveden na rizičnu razinu „plemena“ s tendencijom utapanja u integralnom jugoslavenstvu. Stoga je „vječni rob“ u tranzicijskom dijalogu između „srca i razuma“ mogao komunikativno posredovati „slavjansko kolo“ kao umijeće mogućeg dok je istodobno gajio nadu u „Uskrsnuće Kroacije“ kao neispunjenu težnju.

⁷¹ JERINIĆ 1939.

⁷² JERINIĆ 1944: 1.

Bibliografija

Izvori

Arhivsko gradivo

JERINIĆ, Miho. 1896.-1926. *Pjesme vječnog roba*. Nacionalna i sveučilišna knjižnica. Zagreb.

Zbirka (rijetkih) rukopisa i starih knjiga. R 5738.

Objavljeni izvori

JERINIĆ, Miho. 1896. *Sladke Uspomene i Božićna Jabuka*. Beč: Vlastita naklada.

JERINIĆ, Miho. 1909. *Vladina akcija za podignuće Dalmacije prikazana u pravom svjetlu*. Beč: Naklada „Hrvatske korespondencije“.

J.[ERINIĆ], Miho. 1912. *Selbständiger Südslavischer Armeebereich*. Wien. Verlag Kroatisch Korrespondenz.

JERINIĆ, Miho. 1923a. *Hrvatska Republikanska seljačka pjesma*. Šibenik.

JERINIĆ, Miho. 1923b. *Poslanica Starca Mije*. Šibenik: Pučka Tiskara.

JERINIĆ, Miho (STARAC, Mijo). 1925. *Pjesma Hrvatskog Sokola*. Zagreb: Piščeva naklada.

JERINIĆ, Miho (STARAC, Mijo), 1926a. *Pjesma Šibenskog Seljaka*. Zagreb: Pučka Tiskara.

JERINIĆ, Miho (STARAC, Mijo). 1926b. *Dvije pjesme o radničko-seljačkoj slozi*. Split.

JERINIĆ, Miho (STARAC, Mijo). 1927. *Pjesma političkog lopova*. Zagreb: Vlastita naklada.

JERINIĆ, Miho (STARAC, Mijo). 1928. *Evo drvo križa*. Šibenik: Pučka Tiskara.

JERINIĆ, Miho. 1929a. *Uskršnuće Kroacije*. Šibenik.

JERINIĆ, Miho (STARAC, Mijo). 1929b. *Dobročiniteljima Javne Dobrotvornosti u Šibeniku*. Šibenik.

JERINIĆ, Miho. 1931a. *Iskre srca i razuma*. Šibenik: Vlastita naklada.

JERINIĆ, Miho. 1931b. *Moje zdravlje, moj odgoj i moj duh*. Šibenik: Vlastita naklada.

JERINIĆ, Miho. 1934. *Errata-corrige*. Šibenik: Tiskara „Kačić“.

JERINIĆ, Miho. 1936. *Slavjansko kolo*. Zagreb.

JERINIĆ, Miho (STAGNITA, Mihajlo). 1938a. *Flora croatica. Horvatske rožice*. Šibenik.

JERINIĆ, Miho (STAGNITA, Mihajlo Djuls). 1938b. *Duhovno okno*. Split: Somnio-Psihografo-Studio.

JERINIĆ, Miho. 1938c. *Himna Ante Starčevića*. Šibenik.

JERINIĆ, Miho. 1939. *Korizmene propovijedi fra Vlade Bilobrka*. Šibenik: Tiskara „Kačić“.

JERINIĆ, Miho (JERINIĆ Mihajlo). 1944. *Triada*. Šibenik.

WOJNAROWSKYJ, Titus Eugen pl. 1909. *O seljačkom posjedu*. Zadar: Brzot. „Kat. Hrvatske tiskarne“.

Novine, periodika i druga izdanja Croatia (1899).

Dalmatinski Hrvat (1924).

Hrvatska kruna (1908, 1912).

Hrvatska rieč (1912).

Hrvatski borac (1928).

Hrvatski dom (1924).

Hrvatski glas (1926-1927).

Hrvatski pokret (1910).

Hrvatski samobran (1923).

Istra (1929).

Jadranska pošta (1927, 1931).

Jadranski dnevnik (1934, 1937).

Jadranski samobran (1922).

Jugoslovenski glasnik (1930, 1931).

Kroatische Korrespondenz (1911, 1912).

Ljubljanski zvon (1897).

Narodno slovo (1932).

Neues Tagblatt (1912).

Novi list (1921).

Podravske novine (1932).

Ujedinjena Hrvatska (1903, 1904).

Trgovinski glasnik (1921).

Literatura

DUGAČKI, Vladimir, Filip HAMERŠAK. 2005. „JERINIĆ, Miho (Mihajlo)“. *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 6. Zagreb: 470-471.

GROSS, Mirjana. 1971. „Hrvatska politika velikoaustrijskog kruga oko prijestolonasljednika Franje Ferdinanda“. *Časopis za suvremenu povijest* 2/II. Zagreb: 9-74.

KARDUM, Livija, Bruno Korea GAJSKI. 2012. „Krizna dualizma u Austro-Ugarskoj 1903. godine“. *Politička misao* 2/XLIX. Zagreb: 97-123.

MATKOVIĆ, Hrvoje. 1972. „Djelovanje i sukobi građanskih stranaka u Šibeniku između dva svjetska rata“. *Radovi Instituta za hrvatsku povijest* 1/II. Zagreb: 263-282.

McKAY, John P., Bennett D. HILL, John BUCKLER. 1987. *A History of Western Society*, vol. II. Boston: University of Illinois at Urbana-Champaign.

RAHTEN, Andrej. 2008. *Savezništva i diobe. Razvoj slovensko-hrvatskih političkih odnosa u Habsburškoj Monarhiji 1848.-1918*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

STANČIĆ, Nikša. 2002. *Hrvatska nacija i nacionalizam u 19. i 20. stoljeću*. Zagreb: Barbat.

ŠOKČEVIĆ, Dinko. 2006. *Hrvati u očima Mađara. Mađari u očima Hrvata. Kako se u pogledu preko Drave mijenjala slika drugoga*. Zagreb. P.I.P. Pavičić.

SIROVICA, Stjepan. 2000. *Liječnici šibenskog područja. Znanstveni, stručni i drugi radovi. Bibliografija 1883.-1999*. Šibenik: Vlastita naklada.

“Eternal Slave” in the Habsburg and Yugoslav Monarchies, or on the Transitional Experience of Miho Jerinić

Miho Jerinić (1872-1955), a publicist and the first trained dentist in Šibenik, was writing and publishing poems and articles in newspapers and independent publications with a contemplative horizon ranging from the ideas created by Ante Starčević to the peasant movement led by Stjepan Radić. Inspired by the ideals of freedom and republicanism, he produced an emotional portrayal of the historical destiny of the Croatian people as the “eternal slave” in the old Habsburg Monarchy as well as in the new Yugoslav Monarchy. His works in verse and prose before and after 1918 provide an authentic reflection of the hopes of liberation and disappointing trials in the specific transitional context in which they originated.

Prijevod sažetka: Željko Holjevac

Key words: Mijo Jerinić, Habsburgs, Yugoslavia, Croatia, Dalmatia, Šibenik.

Ključne riječi: Mijo Jerinić, Habsburgovci, Jugoslavija, Hrvatska, Dalmacija, Šibenik.

Željko Holjevac
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, 10 000 Zagreb
zholjeva@ffzg.hr

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

50

BROJ 1

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

The logo for FF press, featuring the letters 'FF' in a stylized font with a horizontal line through them, followed by the word 'press' in a lowercase, sans-serif font.

ZAGREB 2018.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 50, broj 1

Izdavač / Publisher

Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher

Vesna Vlahović Štetić

Glavni urednik / Editor-in-Chief

Hrvoje Gračanin

Izvršni urednik / Executive Editor

Nikola Anušić

Uredništvo / Editorial Board

Bruna Kuntić-Makvić (stara povijest/ancient history), Zrinka Nikolić Jakus (srednji vijek/
medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Željko Holjevac
(moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history),
Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history),
Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council

Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko
Bratož (Ljubljana), Snježana Buzov (Columbus, Ohio), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki
(Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien),
Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz),
Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj),
Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd),
Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

Izvršni urednik za tuzemnu i inozemnu razmjenu /

Executive Editor for Publications Exchange

Martin Previšić

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant

Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address

Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120 150, 6120 158, faks ++385 (0)1 6156 879

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation
Index - Web of Science

Naslovna stranica / Title page by
Iva Mandić

Grafičko oblikovanje i računalni slog / Graphic design and layout
Marko Maraković

Lektura / Language editors
Marijana Ivić (hrvatski / Croatian)
Dražen Nemet (engleski / English)

Tisak / Printed by
Tiskara Zelina, Sv. Ivan Zelina

Naklada / Issued
200 primjeraka / 200 copies

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

*The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific
journals of Croatia <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*